

Regiondirektörens rapport

5 april 2023

Innehållsförteckning

Inledning	4
Månadsrapport februari	5
Aktuella händelser	6
Region Norrbotten i lokala medier	6
Avrapportering av pågående ärenden	6
Information från verksamheten	10
Division Funktion	10
Division Länssjukvård 1	11
Division Länssjukvård 2	13
Division Psykiatri	15
Division Regionstöd	16
Regiongemensamt	17
Utvärdering av Region Norrbottens arbete med att verkställa Norrbottens folkhälsost strategi	17
Patientsäkerhet och vårdhygien	17
Vårdhygien	17
Patientsäkerhet.....	18
Smittskydd Norrbotten	19
Hälso- och sjukvårdsnämnden	20
Division Nära.....	20
Division Psykiatri	22
Division Länssjukvård 1	22
Division Länssjukvård 2	23
FVIS Cosmic	24
Regionala utvecklingsnämnden	24
Återrapportering avseende uppdrag om regional attraktivitet	24
Nationella överenskommelser	25
God och nära vård	25
Jämlik och effektiv cancervård med kortare väntetider	26
Sammanhållen, jämlik och säker vård.....	26
Förstärkta insatser för kvinnors hälsa och förlossningsvården.....	27
Insatser inom området psykisk hälsa	27
Ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården	27
Hälso- och sjukvårdens arbete med civilt försvar	28

Öka antalet AT-tjänster	28
Ökat antal vårdplatser	29
Uppskjuten vård och covid-19 relaterad vård	29
Äldreomsorg – teknik, kvalitet och effektivitet med den äldre i fokus	29
Bilagor	29

Inledning

I min rapport denna månad kan vi bland annat läsa om Kalix sjukhus nyöppnade enhet som fått namnet Stroke-Neuro-Geriatrik (SNG). Målbilden, att få till en lugnare vårdmiljö för patienterna och bättre utrymme för rehabilitering, har getts goda förutsättningar samtidigt som det möjliggör en bättre arbetsmiljö för medarbetare inom verksamheten. Det är även glädjande att se att Stroketeamet på Kalix sjukhus är en av de nominerade till utmärkelsen Årets Neuroprofil 2023 och dessutom har blivit utvalda som en av finalisterna.

Verksamheterna planerar nu inför sommarens semesterledighet. Arbetet förloper väl men utmaningar finns även inför denna sommar. På flera håll rapporteras svårigheter att fullt ut bemanna personalstyrkan under dessa månader. Det är därför mycket positivt att regionens sommarkampanj genererat stort intresse. För närvarande är det cirka 300 personer som har sökt kontakt med regionen.

Under rubriken ”avrapporering” presenteras, likt i rapporten förra månaden, en kortare avstämning om pågående ärenden. Här redovisas bakgrunden och medicinska sakförhållanden till den pågående dialogen med kommunerna om första hjälpen-avtal. Dessutom redovisas de närmare bevekelsegrunderna till regionens ställningstagande till IVO:s viteshot.

Här ges även en lägesbild av de uppdrag som gavs i och med att den strategiska planen för 2023-2025 fastställdes.

Ulf Bergman

Tf Regiondirektör

Månadsrapport februari

Periodens resultat uppgår till 133 mnkr vilket är 157 mnkr bättre än budget och 347 mnkr bättre än föregående år.

Den positiva budgetavvikelsen beror på att regionens kapitalförvaltning ökat i värde under början på året, samt att utfallet i de generella statsbidragen ligger markant över budget (+118 mnkr).

Verksamhetens resultat före finansnetto är positivt med 79 mnkr vilket är 84 mnkr bättre än budget men 63 mnkr sämre än samma period föregående år.

Verksamhetens intäkter är 31 mnkr lägre än föregående år till följd av att de Covid-relaterade statsbidragen för PCR-tester, vaccinationer med mera fasas ut.

Kostnaderna för egen och inhyrd personal har ökat med totalt 90 mnkr, där inhyrd sjukvårdspersonal ökar med 49 mnkr och egen personal 41 mnkr.

Pensionskostnaderna är 46 mnkr högre jämfört med föregående år till följd av inflationsuppräknings och nytt pensionsavtal, vilket är enligt budget.

Hantering av uppskjuten vård och bemanningsproblematiken innebär kostnadsökningar för köp av verksamhet/tjänster och sjukresor. Kostnaderna för ambulansflyg har ökat med 12 mnkr till följd av nytt avtal med Svensk luftambulans samt ökade flygtimmar.

FVIS-projektet har dragit i gång på allvar, vilket medför en kostnadsökning på 13 mnkr för programlicenser och konsultkostnader.

Kostnadsökningarna i verksamheterna balanseras till viss del upp av ökade skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning som var budgeterade samt en ökning av generella statsbidrag som inte var budgeterad.

Den finansiella delen av pensionskostnaderna är 52 mnkr högre än föregående år och beror på inflationssäkring av skulden. Finansnettot från kapitalförvaltningen är 243 mnkr högre än föregående år.

Regionen har per den sista februari 6 807 anställda varav 6 339 tillsvidareanställda och 468 vikarier och tillfälligt anställda. Sedan december har antalet tillsvidareanställda i regionen ökat med 120 personer. Totalt minskade antalet vikarier och tillfälligt anställda med 7 personer jämfört med december månad.

Sjukfrånvaron ackumulerat till och med februari är 6,7 procent. Det innebär att sjukfrånvaron sänkts 2,27 procentenheter jämfört med samma period 2022 då sjukfrånvaron var 8,97 procent.

Antalet besök har ökat med 4,6 procent jämfört med föregående år. Den totala ökningen är 9 700 besök. Antalet Distansbesök har minskat med 20,9 procent (8 176 besök). Vårdtillfällena har ökat i primärvård och psykiatri men minskat inom den somatiska vården. Antalet genomförda operationer vid våra operationsenheter i länet är 13,8 procent högre i februari jämfört med samma period föregående år.

Andel väntande patienter som väntat 90 dagar eller kortare på en beslutad *operation/åtgärd* i specialiserad vård i februari är 52 procent, en förbättring jämfört med föregående månad och samma period föregående år.

Andel väntande patienter som väntat 90 dagar eller kortare på ett beslutat *besök* i specialiserad vård är i februari 43 procent. Det är en förbättring jämfört med föregående månad, och två procentenheter högre än samma månad år 2022.

För mer information se bilaga 1 Månadsrapport per februari 2023.

Aktuella händelser

Region Norrbotten i lokala medier

Regionen yrkar på att förvaltningsrätten ska avslå Inspektionen för vård och omsorgs (IVO) viteskrav på 10 miljoner kronor. Det uppmärksammas inte bara i lokala medier utan även nationellt och i fackpress.

När årsredovisningen presenteras i samband med regionstyrelsen får resultatet för 2022 uppmärksamhet.

Öppettiderna för sprututbyte på Sunderby sjukhus dubblas och det plockas upp av lokalmedia.

I Luleå framförs kritik kopplad till resurser inom ambulanssjukvården. Personer som ringer efter ambulans får vänta i timmar, uppger Vårdförbundets representant.

Två rapporter från SKR har publicerats under perioden – dels Hälso- och sjukvårdsbarometern och dels Nationell Patientenkät om akutmottagningar. Region Norrbottens resultat är sämre i den första och den får därför betydligt mer uppmärksamhet än NPE där regionens resultat är bättre än riket i genomsnitt.

Avrapportering av pågående ärenden

Ambitionen om att teckna första hjälpen avtal med kommunerna

Region Norrbottens allmänna ståndpunkt är att stark samverkan och samarbete mellan olika blåljusverksamheter är mycket viktig, oavsett skriftliga avtal eller inte. Därför har regionen genom hela förhandlingen ställt sig positiv till fortsatt och förstärkt samverkan mellan kommunernas räddningstjänster

och ambulanssjukvården. Detta bland annat genom att erbjuda ett förnyat första-hjälpen-avtal där regionen föreslagit en utökning av samarbetet till att innefatta samtliga kommuner i länet, samt till en förhöjd ersättning jämfört med tidigare avtal.

Räddningstjänsten har valt att tacka nej till regionens erbjudande och istället kommit med krav om vilka typ av larmuppdrag som ska ingå inom ramen för avtal om IVPA. Räddningstjänsten kräver också att regionen ska vara skyldiga att utbilda räddningstjänstens personal inom ramen för det uppdrag som räddningstjänsten anser ska ingå i avtalet. Räddningstjänsten uttalar också tydligt att regionen bör delegera syrgas som möjligt behandlingsverktyg för räddningstjänsten.

Region Norrbotten kan inte tillmötesgå räddningstjänstens kravställningar:

1. Eftersom första-hjälpen-avtal innebär att regionen kvarstår som ansvarig vårdgivare och gör köp av tjänst från räddningstjänsten, är det av största vikt att regionen också är huvudansvariga för bedömningen av vilka tjänster som regionen har behov av.
Regionen har det övergripande hälso-och sjukvårdsansvaret med ansvar för patientsäkerheten. Därmed måste regionen också stå för gränsdragningarna för vilka åtgärder som kan utföras av externt anställd icke-legitimerad personal.
2. För att tillmötesgå de krav räddningstjänsten ställer till regionen för att teckna avtal skulle det innebära en kostnadsökning för regionen på 2000-3000% jämfört med tidigare avtal, enbart vad gäller ersättningar för larmuppdrag. Kostnader för utbildningsinsatser och administration är inte inkluderade i kalkylen.
Att tillmötesgå räddningstjänstens krav för avtal skulle därmed innebära att regionen tvingas minska ned på de egna hälso-och sjukvårdsresurserna.
3. Syrgas är läkemedelsklassat. Det innebär att regionen är skyldiga att följa gällande regelverk för ordination och delegation. Detta gäller även inom regionens egen organisation. Varje syrgasdelegation är **personlig** och inte generell. Det är därför tvunget att det är den medicinska professionen som i varje enskilt fall avgör att den individ som får personlig delegation innehar rätt nivå av kunskap och kompetens för detta.
Rekommendationerna för användning av syrgas prehospitalt har också ändrats över tid, och där man nu inte rekommenderar rutinmässig användning som tidigare. Detta då syrgas inte bara kan ha tveksam nytta utan även i vissa fall vara skadligt.
Att ha med sig läkemedel som inte ingår i det rutinmässiga akuta omhändertagandet riskerar att stjåla fokus från mer viktiga, livräddande åtgärder. Därför frångår man delegering av syrgas till Räddningstjänstens personal i allt fler regioner, nu även i Region Norrbotten.

Slutsatsen av ovanstående blir sammantaget att Region Norrbotten inte har någon som helst möjlighet att tillmötesgå räddningstjänstens krav för tecknande av första-hjälpen-avtal. Regionen förutsätter att båda parter fortsätter sin redan starka samarbetskultur, utanför ramen för avtal.

Planeringsarbete inför sommaren

Det planeringsarbete som bland annat redovisades i föregående RD-rapport pågår intensivt med syfte att hälso- och sjukvårdsuppdraget ska kunna utföras på ett så bra sätt som möjligt för patienter och medborgare under sommaren 2023. Arbetet så långt löper på bra, men inom vissa områden råder problem med bemanningen. Bland annat har laboratoriemedicin svårigheter att bemanna på Kalix sjukhus och tillräckligt antal vårdplatser är ännu inte bemannade på Gällivare sjukhus. Se en mer utförlig rapportering längre fram i dokumentet och i påföljande avsnitt om sommarkampanjen.

Sommarkampanjen 2023

En del i regionens arbete med en effektiv sommarplanering är att genomföra en kampanj för sommararbete. Årets kampanj för sommarjobb pågår under mars-april i form av direktutskick, annonser i fackpress, banners på webbplatser riktade till vård- och tandvårdspersonal samt på regionens kanaler i sociala medier. På norrbotten.se finns aktuell kampanjsida och på Insidan finns intern information i form av nyheter och frågor och svar för chefer. Kampanjens mål är att rekrytera 100 personer.

De yrkesgrupper som omfattas av kampanjen är sjuksköterskor, barnmorskor, fysioterapeuter, arbetsterapeuter, ambulanssjukvårdare, röntgensjuksköterskor och biomedicinska analytiker till hela Norrbotten. I år söker regionen även undersköterskor samt tandsköterskor, tandhygienister och tandläkare till Kiruna och Gällivare. I mitten av mars fick runt 70 000 sjuk- och röntgensjuksköterskor samt cirka 7 000 tandhygienister och tandläkare, i södra Sverige, ett personligt brev hemskickat med erbjudande om sommarjobb hos Region Norrbotten, med kostnadsfri resa och boende.

Det är ett mycket stort intresse och för närvarande är det cirka 300 personer som har kontaktat regionen och runt 10 personer som är klara, samtidigt som många frågor ligger hos enhetscheferna. Även Dagens Medicin, Sveriges Radio och SVT har hört av sig för att göra intervjuer om konceptet. Ett välkomstbrev är också framtaget som mejlas till alla som anställs i sommar. Brevet hälsar välkommen med allmän information om Region Norrbotten och länet. I brevet presenterar vi även tanken på att ta med eventuell partner och familj och flytta till Norrbotten.

IVO:s anmälan till domstol om viteshot

Inspektionen för vård och omsorg, IVO, har yrkat att förvaltningsrätten ska döma Region Norrbotten att betala ett vite på 10 miljoner kronor. Region Norrbotten yrkar i första hand att ansökan ska avslås eftersom IVO saknar författningsstöd för att förelägga en region att ha ett visst antal vårdplatser. Regionen redovisar även till domstolen de åtgärder som vidtagits med syfte att förbättra situationen på Sunderby sjukhus och att vårdplatsantalet nu överstiger IVO:s krav.

Ett notat är att regionen delar IVO:s bild av att Sunderby sjukhus behöver ha fler vårdplatser disponibla. Däremot finns det, enligt regionens uppfattning

varken i lag, förordning eller föreskrifter något angivet krav på minsta antal vårdplatser relaterat till exempelvis antalet invånare i en vårdgivares upptagningsområde. I inlagan till domstolen redovisas de åtgärder som vidtagits sedan dess vilka medfört att det nu drivs fler vårdplatser än vad IVO krävt. Regionen har under hela processen arbetat med att förbättra situationen med vårdplatserna och även om regionen nu uppfyller IVO:s krav ska det arbetet fortsätta.

Utvärdering av omställningen

En extern utredare ska nu utreda process och resultat av den tidigare utförda omställningen är nu tilldelad och uppdraget kommer att påbörjas i närtid.

Uppdrag att utreda en framtida lokalisering av den rättspsykiatriska vården

Arbete inom divisionerna Regionstöd och psykiatri pågår med målsättningen att presentera ett underlag för ställningstagande till en framtida lokalisering av den rättspsykiatriska vården. Ett underlag kommer att presenteras för styrelsen i maj månad 2023.

Uppdrag att utreda strukturen inom delar av den vuxenpsykiatriska vården

Divisionschefen för psykiatri har fått i uppdrag att utreda strukturen för den psykiatriska verksamheten i kusten med anledning av den förändrade tvångsvårdslagstiftningen.

Uppdrag organisering och dimensionering av hållbarhetsenhet

Regionens arbete med sakområden inom hållbarhet genomförs av medarbetare organiserade på olika avdelningar i organisationen. Stabschefen har på uppdrag av regiondirektören genomfört en kartläggning av regionens nuvarande organisering av sakområden inom hållbarhet och dess för- och nackdelar. Den interna kartläggningen bestod av samtal med hälso- och sjukvårdsdirektör, regional utvecklingsdirektör samt med divisionschef regionstöd.

Därutöver har även en skrivbordsundersökning av 14 regioner genomförts gällande deras organisering av sakområden inom hållbarhet. Även personliga intervjuer har genomförts med 7 av dessa regioner. Arbetet så långt utvisar bland annat att resurserna inte motsvarar den arbetsbelastning som funktionerna inom hållbarhet har och att det finns skäl till en översyn av arbetsorganisationen inom området.

Med anledning av ovanstående utmaningar ger regiondirektören stabschefen i uppdrag att ta fram förslag på organisering och dimensionering av resurser inom möjliga sakområdena som faller under hållbarhet. Utgångspunkten för denna organisering och dimensionering är en hållbarhetsenhet som leds av en arbetsmiljöansvarig hållbarhetschef. Förslaget presenteras senast augusti 2023 i samverkan med berörda chefer, medarbetare samt HR och skyddsombud.

Uppdrag ur strategisk plan

Nedan följer en kort läges- och återrapportering av de uppdrag som gavs när regionfullmäktige i november 2022 fastställde den strategiska planen för 2023-2025.

- **Ökad tillgänglighet:** Uppdraget inriktas mot att utreda införandet av en produktionsstyrningsenhet vilken planeras vara klar i juni 2023, samt med inriktning mot digitaliseringens möjligheter (se uppdrag för digital målbild), vilken bedöms vara klar hösten 2023 för beslut inför 2024. Därutöver planeras att genomföra en avgiftsoversyn bland annat i jämförelse med andra regioner, men även för att kunna beakta regioninterna och politiska behov till förändring. Uppdraget bedöms kunna göras klart tidigast under hösten 2023 för beslut inför 2024.
- **Kompetensförsörjning:** Uppdraget inriktas mot åtgärder baserat på det arbete som genomfördes vid planeringsdagen den 7 mars 2023. Detta kommer att uttryckas i konkretisering av utvecklingsområdet kompetensförsörjning i den strategiska planen för 2024. Uppdraget bedöms vara slutrapporterat i och med att den strategiska planen går till beslut. Även ett förslag till införande av vårdnära service, VNS, eller motsvarande funktionalitet utreds för att kunna ta beslut inför 2024.
- **Tillitsbaserad ledning och styrning:** Regiondirektören har initierat ett arbete med att ta fram en handlingsplan vilken följer tidplanen i uppdraget, klar 30 juni 2023 med stegvis implementering under hösten
- **En tillgänglig tandvård:** En mängd åtgärder har vidtagits och ett sammanställning är under framtagande. Arbetet är försenat och bedöms vara klart tidigast 30 juni 2023.
- **Digital målbild:** Arbetet pågår och beräknas slutföras under hösten för eventuellt beslut innan årsskiftet.
- **Regional attraktivitet:** Arbetet pågår och ingår som en del i revidering av regional utvecklingsstrategi samt i arbetet med förändrade mål för strategisk plan 2024-2026.
- **Hälso- och sjukvårdsnämnd:** Ingen organisationsförändring kommer att genomföras i och med bildandet av ny hälso- och sjukvårdsnämnd. Nödvändiga anpassningar av delegationer, rutiner och arbetssätt vidtas löpande utifrån uppkomna problem och behov. Uppdraget bedöms som slutfört.

Information från verksamheten

Division Funktion

Bild och funktionsmedicin

Bild och funktionsmedicin fortsätter öka sin produktion. Prognosen på utförda datortomografiundersökningar (om än tidigt på året) är 53700 stycken, jämfört med 51500 år 2022. Verksamheten bedömer att utvecklingen går i fel riktning med tanke på bland annat stråldoser. Däremot ser verksamheten positivt på att magnetkameraundersökningar (MR) ökar med en prognos på 14000 stycken för år 2022, jämfört med 13000 år 2022.

I kunskapsstyrningens nationella programområde (NPO) för medicinsk diagnostik har Inera, som ägs av SKR, fått uppdraget att upphandla ett beslutsstöd integrerat i röntgens journalsystem. Ett beslutsstöd som bland annat tillhandahåller riktlinjer för remitter av röntgenremisser. Inera har i en förstudie efterfrågat intresse från alla regioner och region Norrbottens lokala programområde (LPO) har ställt sig positiva till att delta.

En hel del frågor och funderingar har inkommit kring verksamhetens remiss-hanteringssystem och kommande integration med nya journalsystemet Cosmic. I dagsläget har bild och funktionsmedicin en omfattande integration med nuvarande journalsystem, VAS. Den integration som är överenskommen är mycket basal. Införandet av Cosmic kommer innebära stora förändringar i arbetssätt både för verksamheten men även för remitter.

Fortsatta dialoger pågår med övriga röntgenkliniker i SUSSA varav 7 stycken har samma remisshanteringssystem. De inledande dialogerna har varit positiva gällande att enas om integrationen. I slutet på mars kommer ett möte hållas med representanter från leverantörerna av de olika systemen samt röntgenklinikerna.

Laboratoriemedicin

Verksamheten har nyligen infört möjligheten för regionens medborgare att följa och se om lagret av just deras blodgrupp är lågt eller högt. Det är en utveckling av sajten Geblod.nu där man bland annat kan boka tid för blodgivning.

Division Länssjukvård 1

Akut omhändertagande

Akutvårdsplatserna på Sunderby sjukhus är driftsatta och akutmottagningen har sedan dess haft en stabil verksamhet. Upplevd stabilitet kan säkerligen kopplas till ökade platser på kirurgen under veckodagar samt kopplingen mot inre ambulansledning. De flesta underskötersketjänsterna är tillsatta men fortsatt rekrytering pågår.

Inre ambulansledning är sedan mitten av januari på plats på SOS, med mycket gott resultat för regionens patienter. En utvärdering kommer presenteras längre fram.

Nuvarande måltidsuppehåll som är förhandlade på vissa arbetsplatser inom ambulansen behöver sägas upp. Detta för att verksamheten ska kunna göra nya scheman med en geografisk likhet gällande veckoarbetstid.

Kompetensförsörjningsplan är framtagen på alla enheter och handlingsplaner skapas för att trygga kompetens långsiktigt inom akut omhändertagande.

Sommarplanering är i full gång. Väldigt många har erbjudit sig att sälja semesterveckor, men än finns ingen klar bild av det exakta behovet och hur många veckor det rör sig om.

Översyn av verksamheterna i sommar pågår med målet att ha igång alla ambulanser i regioner. Detta kan komma att ändras om inte personalförsörjning uppnås. Inre ambulansledning planeras att dras ned till måndag-fredag (från att bemannas veckans alla dagar).

Sommarprognos Gällivare sjukhus, internmedicin

Gällivare sjukhus är hårt utsatt vad gäller tillgången på vårdplatser. Sommaren 2023 ser ut att bli ännu svårare att bemanna än sommaren 2022. Verksamheten har haft mycket uppsägningar under föregående år, både undersköterskor och sjuksköterskor, varav verksamheten är allt mer beroende av inhyrd vårdpersonal. Från och med 1 juli tas fri prissättning på inhyrd personal bort, vilket påverkar intresset att boka in sig.

Sett till tidigare år behöver sjukhuset hålla öppet 24 vårdplatser. Vårdplatserna beläggs av klinikerna kirurgi, ortopedi, urologi och medicin. Sommaren 2022 var ambitionen att hålla öppet 18 vårdplatser, vilket inte fungerade. Beläggningssiffror från 2022 visar på beläggning på mer än 100 % under semesterperioden.

Slutenvårdsplatserna behöver räcka till för kommunerna Jokkmokk, Pajala, Gällivare och Kiruna (Kiruna har egna medicinska vårdplatser) vilket totalt omfattar cirka 50500 innevånare för alla fyra kommuner.

Febrilt arbete vad gäller sommarbemanning pågår, men ännu finns inte resultat av sommarkampanjen att tillgå. Ett antal medarbetare säljer semesterveckor men bedömningen är att detta kommer att behöva utökas till individer inom yrkesgrupper som inte ligger inom ramen för erbjudandet (genom divisionschefsbeslut). Nulägesbild sommarprognos:

- Mycket fokus ligger på slutenvårdens möjligheter att ta emot patienter.
- Det som försvårar situationen är den extremt låga tillgången på medicinska sekreterare och paramedicinare.
- I och med pensionsavgångar och obefintligt inflöde av nya sekreterare finns behov av att sekreterare kan sälja veckor under sommaren (sjukhuset ligger redan back i diktat och har stora svårigheter med att hinna med det normala inflödet).
- Under några veckors tid finns endast en fysioterapeut i tjänst, vilket gör det svårt att hinna med det normala flödet på avdelning.
- Bemanningen i slutenvården för sommaren 2023 är otillräcklig och kan i nuläget upprätthålla 8 vårdplatser.
- Gällivare får inte några svar på de avrop som ligger ute (sjuksköterskor).
- Inför sommaren 2023 finns det endast 11 sjuksköterskor och 18 undersköterskor anställda i slutenvården.

Konkurrensen på orten är hård och verksamheten har svårt att rekrytera. Vårdpersonal går dels till kommunen, dels slutar de helt från vården för att istället jobba mot industrierna. Många gånger uppges lön och arbetsmiljö som orsaker till att medarbetare slutar.

Återöppnande av rehab på Kalix sjukhus

Inför sommaren 2021 slogs två vårdavdelningar på Kalix sjukhus samman till följd av sjuksköterskebrist. Följden blev att det blev trångt att vårda 24 patienter på samma avdelning, där även överbeläggningar blev en vardag med upp till 30 patienter. Vårdmiljön främjade inte heller en lugn och läkande vårdmiljö för patienterna. Arbetsmiljön för verksamhetens medarbetare upplevdes stressande och var inte optimal för en rekryteringsfrämjande arbetsplats.

I januari -23 öppnades en ny enhet i de gamla lokalerna för rehab. En ny enhetschef har rekryterats och enheten bemannas nu med egen personal och inhyrda sjuksköterskor. Enheten har fått namnet Stroke-Neuro-Geriatrik (SNG). I den ingår rehabilitering som grund för strokepatienter och ett team av läkare; en överläkare inom stroke, en överläkare -neurolog samt två ST-läkare.

Målet har varit att få till en lugnare vårdmiljö för patienterna, bättre utrymme för rehabilitering samt en bättre arbetsmiljö för medarbetare inom verksamheten. Den nya enheten har 8 vårdplatser med möjlighet till 1-2 överbeläggningar. Det möjliggör även ett närmare samarbete med paramedicin som nu finns i nära anslutning till vårdplatserna och kan ge inläggande patienter tidiga rehabiliteringsinsatser med både arbets- och fysioterapi.

Stroketeamet på Kalix sjukhus är en av de nominerade till utmärkelsen Årets Neuroprofil 2023 och har dessutom blivit utvalda som en av finalisterna.

Internmedicin Gällivare

Det råder fortsatta bemanningsproblem vid Internmedicin i Gällivare och verksamheten har ett behov av inhyrda sjuksköterskor och specialistläkare framöver. Svårigheter att på orten kunna rekrytera och attrahera nya medarbetare till verksamheten kvarstår och konkurrensen om arbetskraft är hög. Där ses kommunerna och nu mer även industrierna som stora konkurrenter., varav löneläget och attraktiva scheman spelar stor roll.

I verksamheten finns vårdplatser för kirurgi, ortopedi, urologi och medicin på en och samma vårdavdelning. Under mars månad har verksamheten delat upp avdelningen i två mindre enheter för att underlätta för medarbetarna. I och med detta har verksamheten möjligheter att hantera en liten mängd planerade patienter från operationskön.

Division Länssjukvård 2

Förändringar i divisionsledningen

Susanne Sundvall blir ny verksamhetsområdeschef för VO Infektion/Hud/Reuma/Lunga och ersätter därmed Karin Lindmark som går vidare till annat uppdrag inom regionen. Susanne är idag biträdande verksamhetschef för samma verksamhetsområde och tillträder på sin nya tjänst den 24 april.

Aktuellt från divisionens verksamhetsområden

VO Allmänkirurgi/Urologi öppnade i början av mars ytterligare nio vårdplatser, vilket innebär att hela verksamhetsområdet nu återigen har 51 öppna vårdplatser måndag till fredag. Det är positivt för patienterna och för flödet på akutmottagningen.

VO Allmänkirurgi/Urologi jobbar vidare med att införa personcentrerad vård på 5-planet på Sunderby sjukhus. Arbetet fortsätter enligt plan och målsättningen är att minska beroendet av hyrpersonal på sikt. Svårigheter just nu är att registrering i olika kvalitetsregister fått nedprioriteras då personalen behövs för andra, mer patientnära uppgifter. Verksamhetsområdet arbetar på att lösa detta.

Förbättringsarbete

VO Allmänkirurgi/Urologi startade i mitten av mars med att utföra TUR-P operationer (dvs. prostatahyvlingar för vattenkastningsproblem) som dagkirurgiska ingrepp i Gällivare. Det passar inte alla patienter men kommer vara ett värdefullt tillskott för att kunna ge patienter vård inom rimlig tid.

Verksamhetsområdet driver också på utvecklingen av att inom regionen kunna ta hand om mer avancerad bukväggskirurgi, framförallt olika typer av bukväggsbräck. I slutet av mars planeras gästoperatörer från Västerbotten som specialiserat sig på denna kirurgi till Gällivare och för att operera tillsammans med Region Norrbottens egen personal.

För närvarande pågår upphandling av operationsrobot där anbudsförfrågan till företagen kommer ut kring månadsskiftet mars/april. Operationsrobot på Sunderby Sjukhus kommer säkerställa att regionen framöver kan vårda och operera även mer komplicerade åkommor samt minska behovet av utomlänsvård.

Organiserad prostatacancerstening (OPT)

Politiskt beslut om införande av OPT i Norrbotten togs juni 2022. Införandet startade i oktober 2022. Orsaken till den försenade starten var en långtidssjukskrivning på IT och konsulten tillträdde först i september. Planen var att Norrbotten skulle starta en pilot i början av april 2023 men p.g.a. att integrationsunderlagen för IT inte är klar skjuts piloten med planerad start augusti/september 2023. Målet är att integrationen blir klar innan sommaren 2023. Parallellt med integrationen arbetas med kommunikationsinsatser och hantering av OPT-flödet inom den kliniska verksamheten.

Min Vårdplan Cancer

Min Vårdplan är en individanpassad vårdplan för cancerpatienter som kan nås via 1177. Här finns uppdaterad information om patientens cancer samt möjligheten att skicka meddelande till sin kontaktssjuksköterska. Under början av året har VO Allmänkirurgi/Urologi infört Min Vårdplan prostatacancer och erbjudit fem patienter möjligheten.

Utredning av Onkologisk verksamhet i Norrbotten

I regionstyrelsens plan har det framkommit ett behov av att ta fram ett par alternativ till en sammanhållen onkologisk verksamhet i Norrbotten. Ett uppdragsdirektiv är utarbetat och under mars 2023 har man bytt uppdragsansvarig person. Ingela Johansson, verksamhetsutvecklare inom divisionen, är ny uppdragsansvarig. Styrgrupp och arbetsgrupp är utsedd.

Division Psykiatri

Frågan om Rättspsykiatrins lokaler fortskrider och verksamheten har gjort en sammanställning över vad de ser som viktiga aspekter för patienter och personal. Denna berör säkerhet, utrymmen och aktiveringslokalers utformning och innehåll. I skrivelsen framgår även hur man prognostiserar framtida behov av den rättspsykiatriska vården i Norrbotten och utmaningar i lagstiftning. Brukarorganisationerna kommer involveras i ett tidigt skede i processen för att bevaka patienternas behov i vårdmiljön, som omfattar mångåriga vårdtider.

Psykiatrin i Piteå har stora svårigheter att kunna bemanna sin dagjour med primär och bakjour. Bakjouren bygger uteslutande på hyrläkare och detta är även en utmaning när verksamheten inte får avrop på alla önskade veckor. Läkarbristen skapar en belastning i verksamheten som omfattar både patient-säkerhet och arbetsmiljö.

I slutenvården behövs hyrsjuksköterskor för att klara bemanningen då verksamheten har svårt att rekrytera egna sjuksköterskor. Därtill finns säkerhetsaspekten att bedriva psykiatrisk slutenvård utan larmområde under kvällar, nätter och helger.

Sammantaget behövs en utredning avseende jouren och slutenvården i Piteå. Regiondirektören har därför utdelat ett uppdrag till tillförordnad divisionschef att utreda detta.

Som en del i att förbereda sig för omställning till nära vård bokas nu ett första möte med företrädare från Sollefteå för att få veta mer om deras specialistpsykiatriska omvårdnadsteam (SPOT). Teamet möjliggör att patienterna kan få ett adekvat stöd som förhoppningsvis gör att de känner sig trygga hemma och att inläggning i slutenvård därigenom kan undvikas eller förkortas.

Teamet kan även trygga övergången från slutenvård till hemmet och har även samverkat med kommunala aktörer i patientens hemmiljö. Verksamhetsföreträdare i Sollefteå beskriver hur detta har resulterat i stor nöjdhet hos både patienter och personal.

Denna vecka startade divisionens närstöd en utbildningssatsning riktad till samtliga enhetschefer i psykiatrin. Denna planering startade under vintern eftersom många enhetschefer var nya och ställdes inför stora utmaningar i sitt dagliga arbete. Utbildningen innehåller teman som att ska skapa starka

och trygga chefer, vilket förhoppningsvis kommer leda till att samtliga medarbetare i divisionen kommer få en bättre arbetsmiljö. Cheferna ska även utbildas i budget, arbetsmiljöarbete och bemanningsplanering och därmed kan arbetet mot tillitsbaserad ledning och styrning påskyndas.

Sommarplaneringen fortskrider och här behöver enhetscheferna mycket stöd i att leda och styra planeringen för att säkerställa vården inom ramarna för sin budget. Divisionen kommer tillhandahålla ett gott psykiatriskt omhändertagande även fast medarbetarna ska beredas semester.

- Uppdraget är att bemanna slutenvården i samtliga verksamheter utan att reducera platser.
- Att psykiatriambulansen ska bemannas av teamet från Sunderbyn och Piteå.
- Att öppenvården i samtliga verksamheter fortsätter prioritera patienter som behöver fortsätta sin behandling, även under sommartid.
- Att chefer planerar och prioriterar i verksamheterna och ansvarar för att sommaravtalen används som det ensidiga arbetsgivarerbjudande det är.

Division Regionstöd

Granskning av nyttjanderättsavtal

Region Norrbotten har 2016 ingått ett tioårigt avtal som berör nyttjanderätten av ett antal skogsfastigheter i Kalix, Råneå och Boden som överlåtits till Kalix kommun. Upplåtelsen avser att ge Kalix kommun rätt att på fastigheterna bedriva utbildning i avverkning, skogsvård, skogsförvaltning samt jakt och viltvård.

Region Norrbotten, Regionstöd Fastigheter har med extern hjälp hösten 2022 granskat nyttjanderättsavtalet, dvs. att detta efterlevs enligt upprättat avtal. I uppdraget ingick även fältbesök på ett urval av områden på de fastigheter som nyttjanderättsupplåtelsen omfattar.

Resultatet av granskningen har gett förslag på delar att åtgärda både hos Region Norrbotten och Kalix kommun. Bland annat har skogsfastigheterna vissa brister beträffande löpande underhåll samt dokumentation.

Regionen har inte utarbetat någon plan för återkommande besiktningar och löpande genomgångar av avtalets efterlevnad. Därmed har vissa förändringar som skulle ha medfört en anledning att ändra och uppdatera delar i avtalet inte genomförts. Resultatet från granskningen kommer att leda till att de förslag till åtgärder som lämnats av extern granskare kommer åtgärdas tillsammans med Kalix kommun under 2023.

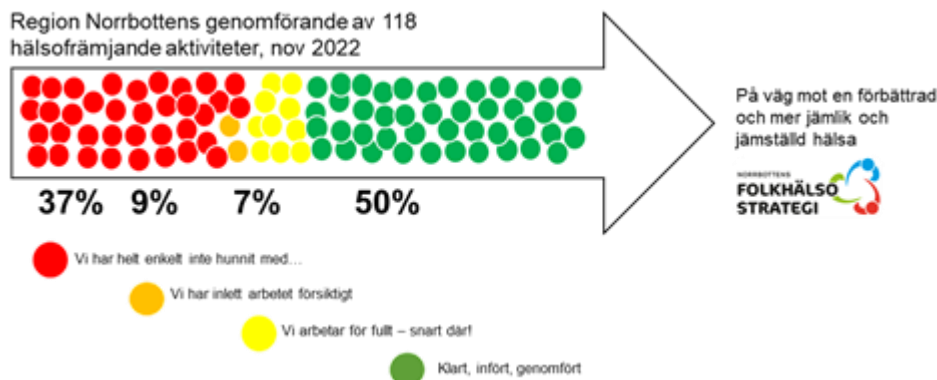
Regiongemensamt

Utvärdering av Region Norrbottens arbete med att verkställa Norrbottens folkhälsostrategi

I förra RD-rapporten beskrevs processen för halvtidsutvärdering av Norrbottens folkhälsostrategi 2018-2026 samt utvärdering av den *regionala* handlingsplanen 2018-2022. Arbetet sker tillsammans med Norrbottens Kommuner och under ledning av länsstyrelsen. Under året kommer aktörerna ta fram en ny gemensam handlingsplan för 2022-2026.

Den förra regionala handlingsplanen (2018-2022) bröt Region Norrbotten ner i 118 hälsofrämjande aktiviteter som skulle verkställas under perioden. Aktiviteterna togs fram i bred dialog med interna och externa aktörer och genomfördes delvis bara av regionen men ofta tillsammans med ex. länsstyrelsen, universitetet, svenska kyrkan, idrottsrörelsen eller annan idéburen aktör.

Genomförandegraden av aktivitetslistan har utvärderats 2019 och 2022. I november 2022 hade cirka 50 procent av aktiviteterna genomförts, vilket får bedömas som ett godkänt resultat då både en pandemi och omställning påverkat förutsättningarna. En motsvarande utvärdering som gjordes i november 2019 visade att 34 procent var genomförda (gröna) och att 20 procent inte påbörjats ännu (röda). Se bild nedan.

En slutsats är att den stora andel av arbeten som bara inletts/pågick (orange/gula) inte överlevde pandemin som lamslog många välfärdsaktörer under våren 2020.

Patientsäkerhet och vårdhygien

Vårdhygien

Vårdhygien är nu fulltaliga. Fyra hygiensjuksköterskor jobbar i huvudsak mot regionen och två mot regionens kommuner. Den europeiska punktprevalensmätning (ECDC PPM) av vårdrelaterade infektioner kommer att genomföras vecka tjugo.

Följsamhet till hygienrutinerna och klädreglerna

Följsamheten till de basala hygienrutinerna och klädreglerna (BHK) visar vid den senaste månadsmätningen på en följsamhet för regionen i stort på 75 procent, vilket är ungefär samma värde som för tidigare mätningar under året samt för samma period föregående år. Andelen mätande enheter ligger på 77 procent (107 enheter). Den årliga nationella punktprevalensmätningen av BHK kommer att genomföras vecka tolv.

Patientsäkerhet

Lex Maria och händelseanalyser

Enligt patientsäkerhetslagen ska utredning och lex Maria-anmälan göras skyndsamt efter att en allvarlig vårdhändelse inträffat. Under januari 2023 har åtta lex Maria-anmälningar lämnats in till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). För närvarande är det 28 ärenden där utredning pågår som sedan ska anmälas. Det är en ökning med sex ärenden jämfört med förra månaden. Medelutredningstiden ligger på 7,5 månader.

Aktuella tillsynsärenden

Den 22 februari fick Region Norrbotten besked om att IVO beslutat lämna in en ansökan till förvaltningsrätten om att utdöma det förelagda vitet på 10 miljoner kronor. IVO menar att regionen inte har kunnat tillgängliggöra det antal vårdplatser som behövs inom den somatiska vården för att tillgodose patienternas behov. Regionen har beslutat att överklaga IVOs beslut.

Avvikelse som handlar om vårdplatsbrist

Som en direkt åtgärd kopplat till IVOs pågående tillsynsärende av vårdplatser och liggtider på akutmottagningarna sker uppföljning av upprättade avvikelser som handlar om vårdplatsbrist. Under januari 2023 har 25 avvikelser upprättats och i februari 16 stycken. Tre av dessa har gått till chefläkare med lex Maria ansvar för bedömning och kommer att anmälas.

Nu i mars påbörjas journalgranskning av de patienter där beslut om inläggning inom slutenvården tagits och avvikelse är upprättad på grund av brist/väntan på vårdplats. Om allvarliga vårdskador hittas kommer bedömning om anmälan enligt lex Maria göras.

Avvikelsehanteringssystemet Synergi

Rutindokument har uppdaterats så att dessa överensstämmer med nya Synergi. Det finns även ett behov av att se över och uppdatera instruktionsfilmer. Planering för detta har inletts. Med anledning av omorganisering i olika verksamheter fortsätter uppdatering och anpassning av Synergi-trädet, funktionsbrevlådan för klagomål, webbformulär och informationsmaterial.

Fortsatt finns det eftersläpning och anhopning av inkomna avvikelser och fördröjning i handläggningstider. Nya arbetssätt för att omhänderta dessa och för att effektivisera avvikelseutredningarna testas bland annat inom psykiatri.

De ny tillsatta objektsspecialisterna har börjat handlägga inkomna ärenden gällande roller och tillhörigheter för personal i Synergi. De genomför också informationsträffar med de egna verksamheterna för att fånga upp problemområden samt utbilda och informera.

Inspektionen för vård och omsorgs rapport 2022

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har publicerat en rapport där myndigheten beskriver de viktigaste iakttagelser de gjort under 2022, varav nedanstående punkter berör regionerna.

- Vid samtliga regioner i landet saknas det disponibla vårdplatser på akutsjukhusen. Akutmottagningarna har varken bemanning eller anpassade lokaler för att ge patienter en patientsäker vård under en längre tid. Förutom de inskrivningsklara patienterna påverkas även nya patienter som kommer in. IVO har inom ramen för en nationell tillsyn granskat 27 sjukhus och riktat kritik mot samtliga.
- Brister inom äldre vården har konstaterats av både IVO och andra aktörer under lång tid. Bristerna omfattar bland annat svag efterlevnad av reglerna om vård i livets slutskede, brister i läkemedelshantering samt brister gällande kompetens och kontinuitet.
- Av samtliga 139 anmälningar till HSN under 2022 berodde 26 procent på att den legitimerade begått ett brott som påverkat förtroendet för denne.
- Den katastrofmedicinska beredskapen i regionerna behöver utvecklas. IVO bedömer att det finns förutsättningar i regionerna för att hantera en enstaka begränsad allvarlig händelse, men att förmågan behöver höjas avseende masskadehändelse, höjd beredskap och krig.

Smittskydd Norrbotten

Smittskyddsåret 2023 präglas hittills av en godartad infektionsepidemiologisk situation. Få fall av covid-19 diagnosticeras även om enstaka kluster upptäcks framför allt i den kommunala äldreomsorgen. I övrigt noteras att toppen av säsongens influensa nåddes redan vecka 52 2022 och att spridningen av RS-virus nu tenderar att vika sedan andra halvan av februari. Region Norrbottens befolkning har tack vare lyckade vaccinationskampanjer en god immunitet mot influensa och covid-19.

Förändringar i Regionens vårdhygieniska rutiner genomförs från och med vecka 11 och så kallad *source control*, till exempel munskydd i patientnära arbete, behöver från och med den 13 mars endast användas i verksamheter som handlägger särskilt känsliga patienter. Basala hygienrutiner ska fortsatt följas noggrant. Viktigt är att vården, i samband med framtida epidemiska situationer orsakade av till exempel luftvägsvirus, har en god beredskap att återuppta rutinen *source control*.

Folkhälsomyndigheten rapporterar att smittspårningsplikten vid fall av covid-19 inom vård och omsorg kommer att tas bort den 15 mars.

Nya rekommendationer för vaccination mot covid-19 gäller fr.o.m. 1 mars. Den största förändringen är att rekommendationen om vaccination till friska 18-49 åringar upphör. Det är bara de allra äldsta, 80 år och äldre, samt de som bor på särskilt boende för äldre, som rekommenderas en ytterligare en dos under våren. Givetvis också de som ännu inte grundvaccinerats.

Pneumokockvaccination har erbjudits aktivt i samband med influensavaccinationerna denna säsong och regionen har från augusti 2022 till och med februari 2023 vaccinerat 6 350 personer mot pneumokocker.

Från och med 1 februari 2023 erbjuds norrbottningar egenprovtagning för klamydia och gonorré via 1177. En service som ökar tillgängligheten till provtagning för framför allt ungdomar.

Det som ur smittskyddssynpunkt inger mest oro är fortsatt utvecklingen av den långsamma pandemin som orsakas av antibiotikaresistens. Viktigt är att vårdgivare i länet, både i region och kommun, gör allt för att söka bromsa denna utveckling som annars kommer att kosta både lidande, vårdbehov och pengar i framtiden.

Regionen bör söka metod för att tillse att användandet av antibiotika är så stringent och effektivt som möjligt (Strama-arbete) men även sträva efter att man tar till vara på de erfarenheter man fått under pandemin avseende vårdhygieniska rutiner. Detta för att minska så kallad nosokomial spridning av antibiotikaresistens i vården.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Division Nära

En av de största utmaningarna för divisionen fortsätter att vara kompetensförsörjningen inom verksamheterna. Nya krav ställs till verksamheterna som i sin tur medför behov av att behålla en helhetssyn där vi stärker våra samverkansprocesser med kommuner och regionens övriga verksamheter.

Divisionens verksamheter har en intensiv vardag med många patientmöten, samtidigt som verksamheterna arbetar med att integrera planeringsprocessen gällande uppföljning av planerad verksamhet. Fokusområdena är det vidare arbetet med nära vård, arbetet med digitala arbetssätt, tillgänglighet och kontinuitet för patienterna.

Förutom det är divisionsledningsgrupp i fas med att stärka sina kunskaper om hur vi ska forma en kulturanpassad hälso- och sjukvård som aktivt bidrar till en god hälsa och en vård på lika villkor. Samiskt resurscentrum i Jokkmokk ska stödja verksamheterna i det arbetet. Samtliga verksamheter är samtidigt i ett intensivt skede med att planera verksamheternas innehåll inför kommande sommar och av personalens semestrar. Det arbetet kommer inom kort att bli mer tydligt.

Primärvård

Hälsocentralen Lärkan i Boden startar sin verksamhet den 3 april 2023. Rekryteringen av personal, som vi tidigare rapporterat om, har haft ett positivt utfall med en stor mängd ansökningar och ett urval av medarbetare är nu anställda. Informationsinsatser kommer att genomföras gentemot befolkningen i närområdet och en officiell invigning planeras.

Regionen har ett fortsatt behov av att genomföra en översyn av verksamheternas lokaler inom hela Bodens kommun. Primärvårdens verksamheter i Boden har ett förhållandevis kort hyresavtal gällande Hälsocentralen Lärkans lokaler i området Erikslund och Sandens Hälsocentral har ett konstaterat behov av lokalförbättringar.

Primärvården bedriver i nuläget ett antal förbättringsarbeten gällande digital ingång till Hälsocentralerna. Verksamheterna arbetar bland annat med arbetssätt för implementering av den digitala ingången som en del i ordinarie vårdflöde.

Tandvård

Sedan februari genomför Folktandvården tandbehandlingar under narkos en dag varannan vecka vid Kalix sjukhus, förutom de tandnarkoser som sedan tidigare ges vid Piteå sjukhus och vid Sunderbyn (gäller endast småbarn). Detta innebär att tandvårdens högst prioriterade patientgrupper får ökad tillgång till tandvård. Kölistan för denna grupp har tyvärr byggts på under pandemin vilket medför stort lidande för den enskilde patienten. De utökade narkostillfällena i Kalix är därför mycket välkomna av patienter och tandvårdens verksamheter.

Folktandvården känner stor oro för de långa väntetider som uppstått för de käkoperationer som genomförs som ett led i korrigerande av stora bettställningsfel. Behandlingen innebär en kombination av operation och behandling med fast tandställning under flera år. Idag tvingas tandregleringsspecialister i vissa fall ta bort tandställningar. Detta sker på grund av att patienterna efter två till tre års tandreglering inför operation inte längre orkar vänta ytterligare på operation. Nu krävs åtgärder i närtid så de 75 patienter som idag väntar på käkoperation ges möjlighet till detta via vårdgarantin.

Folktandvården, berörda hälsocentraler och fastighetsavdelningen samverkar som bäst med att ta fram underlag avseende framtida lokalanvändning i folktandvården. Lokalbeståndet ska möjliggöra effektiva flöden och därmed en kostnadseffektiv tandvård. Ekonomin ska vara långsiktigt hållbar och lokalerna ska underlätta vid rekrytering samt stärka folktandvårdens förmåga att behålla medarbetare. Samlokalisering av folktandvård med primärvård ska ske där så är möjligt och utgöra en grund för en god och nära vård.

I Luleåområdet är inriktningen ett samlat tandvårdshus centralt beläget med plats för Folktandvårdens samtliga verksamheter. Ett samlat underlag med förstudie kring de olika förslagen beräknas vara klart under april månad.

Den 14 -15 mars samlades 52 av folktandvårdens nyanställda medarbetare i uppstarten av årets omgång av introduktionsprogrammet ”HoS Oss”. Utbildningens namn är sprungen ur värdeorden för folktandvården; Hälsa Omtanke Service. Vid den första träffen var det just värdegrunden som var det övergripande temat. Medarbetarskap och ledarskap var andra delar som avhandlades.

Innehållet i utbildningen är baserat på Region Norrbottens verksamhetsmodell och kommande utbildningsomgångar erbjuds via kortare digitala träffar. I december avslutas utbildningen med en fysisk träff där länets samlade specialisttandvård och tandteknik håller i agendan.

Division Psykiatri

Region Norrbotten har accepterat en inbjudan från SKR om deltagande i ”Utveckling tillgänglighetsuppföljning psykiatri”. Det innebär att representanter från division Psykiatri kommer att delta i digitala möten tillsammans med andra psykiatriska verksamheter i landet. Syftet är att tillsammans anpassa dagens nationella uppföljningsmodell av tillgängligheten inom psykiatrin. Arbetet innefattar tillgänglighet inom barn- och ungdomspsykiatri samt vuxenpsykiatri, utifrån dagens och framtidens arbetssätt. Förhoppningen är att få bra verktyg för att fortsätta arbetet mot en tillgängligare psykiatri för patienterna i Norrbotten.

Ett första möte kommer att ske med företrädare från Sollefteå för att öka kunskapen om deras arbete med SPOT (specialistpsykiatriskt omvårdnadsteam). SPOT-teamet ger ett intensivt stöd till patienter i hemmet och möjliggör att patienterna kan få ett adekvat stöd. Målet är att patienterna känner sig trygga hemma och därmed undvika eller förkorta inläggning i slutenvård. Teamet syftar även till att trygga övergången från slutenvården till hemmet och samverka med kommunala aktörer i patientens hemmiljö.

Verksamhetsföreträdare i Sollefteå beskriver hur detta har resulterat i stor nöjdhet hos både patienter och personal. Division Psykiatri ser detta arbete som en del i omställningen mot nära vård.

Division Länssjukvård 1

Divisionen genomför en satsning på Jourteam/Hemvård inom Barn-och ungdomspsykiatrin (BUP). Arbetet ska leda till ökad effektivitet genom att separera och effektivisera akuta och planerade flöden. Just nu pågår tillsättning av personalresurser för att påbörja arbetet. Satsningen ska:

- utveckla en modell för Jourteam/Hemvård för barn och ungdomar i behov av akuta bedömningar och uppföljande behandlingsinsatser under dagtid
- utveckla en modell för ungdomar i behov av individuellt anpassad utskrivning från avdelning 45 (barn och ungdomspsykiatris helldygnsvårdsavdelning)

Jourteam/Hemvård har 3 syften:

1. Utveckla och säkerställa det akuta flödet så att bedömningar och insatser utförs på ett likvärdigt sätt av personal med hög kompetens inom bland annat suicidriskbedömning och behandling.
Detta kommer initialt ske inom kustområdet (Luleå/Boden, Kalix och Piteå). Projektet kommer även att se på möjligheterna att utöka insatserna till hela länet via arbete med distansteknik.
Uppdraget för jourteamet är att skapa nya arbets sätt för att utföra akuta bedömningar samt behandling/uppföljning i upp till 1 månad från första akutbedömning.
2. Skapa utrymme för och säkerställa öppenvårdens planerade verksamhet. BUP öppenvård är hårt belastad och det finns ett behov av att renodla den planerade verksamheten för att nå ökad tillgänglighet och patientsäkerhet.
BUPs verksamhet har utmaningar med hög arbetsbelastning och sjukskrivningar varför det även finns behov av att skapa en bättre arbetsmiljö för personalen.
3. Barn-och ungdomspsykiatrins heldygnsvård i länet finns på avdelning 45 vid Sunderby sjukhus. Avdelningen har 6 vårdplatser. Avdelningen har sedan lång tid brottats med perioder av hög vårdtyngd och överbeläggningar.
Det har bland annat att göra med svårigheter för patienter och vårdnadshavare att känna sig trygga vid hemgång och att i hemmiljön kunna implementera och använda sig av de strategier man tillägnat sig under avdelningsvistelsen.
För att underlätta utskrivning från avdelningen och hemgång för ineliggande patienter ska jourteam/hemvård fungera som en brygga mellan sluten- och öppenvård.

Sammantaget ska satsningen leda till att uppfylla barnsjukvårdens målsättning:

- Fungerande modell för akuta bedömningar och akut uppföljande insatser med ökad kompetens
- Erbjuder en nära vård till patienten
- Effektivare flöden inom öppenvården för planerade bedömnings- och behandlingsinsatser
- Kortare inskrivningstider inom heldygnsvården
- Tryggare vårdövergång med ökad anpassning till patientens individuella behov

Målen förväntas vara uppnådda inom 2-3 år från införandet.

Division Länssjukvård 2

På årets första divisionsledning har ledningsgruppen haft fokus på divisionens omställning mot Nära vård. Genom arbete i grupper har divisionsledningen inlett arbetet med att skapa samsyn och staka ut vägen framåt. Arbetet har inriktats mot tre olika områden; vad, hur och varför.

Vad behöver göras?

Här finns bland annat förbättrade relationer med patienten, sammanhållen och tydlig vårdkedja, stärkt primärvård, personcentrad vård, förbättrad tillgänglighet, utlokaliserad mottagning och att stärka patienten att ta eget ansvar.

Hur ska det göras?

Det ska göras bland annat genom utökad samverkan inom organisationen men också med länets kommuner, genom förbättrad kommunikation, utökade digitala besök, att göra patienten delaktig i planering och ge patienten möjlighet att ta ett större eget ansvar.

Varför behöver det göras?

Fokus på kvalitet och måluppfyllnad ger bättre produktivitet, bättre arbetsmiljö och patienter som får vård i rätt tid.

En delaktig och självständig patient är en trygg patient.

FVIS Cosmic

Inom huvudprojektet FVIS Cosmic påbörjas nu ett nytt delprojekt för ”Verksamheternas införande”. Delprojektets huvudsyfte är att stödja verksamheterna vid införandet av nya funktionaliteter som Cosmic kommer att erbjuda vården. Inför Cosmic-införandet behöver samtliga enheter utse personer som ger stöd vid utbildning i systemet Cosmic och som deltar i arbetet med förändrade arbetssätt och rutiner.

Regionala utvecklingsnämnden

Återrapportering avseende uppdrag om regional attraktivitet

Regionala utvecklingsnämnden ska i nära samarbete med näringsliv, civilsamhällets aktörer och kommunerna i Norrbotten ta fram en målbild för att öka regionens engagemang och arbete för att stärka:

- Norrbottens attraktivitet för att möjliggöra vägar till befolkningsökning och kompetensutveckling
- Kulturens roll
- Kollektivtrafik som ger möjligheten till hållbart resande i Norrbotten

Uppdraget ska redovisa senast 30 april 2023 och för att kunna arbetas in i strategiska planen för 2024.

I arbetet med uppdraget har en process inletts för att synliggöra målen i den regionala utvecklingsstrategin, Kulturplanen och Länstransportplanen i regionfullmäktiges strategiska plan i juni 2023. I det ingår att skriva ett kapitel som på ett lämpligt sätt beskriver målen i dessa av regionfullmäktige beslutade måldokument. I kapitlet tillskapas även ett fristående uppföljningssystem som på ett ändamålsenligt sätt visar om arbetet som utförs leder till

måluppfyllelse, något som revisorerna har påpekat som bristfälligt med nuvarande mål och visioner i både strategisk plan samt RUN-plan.

Det ska noteras att arbetet som bedrivs inom den regionala utvecklingsavdelningen i huvudsak består av långsiktiga processer. Av den anledningen kommer uppföljningen att bestå av dels indikatorer, dels beskrivande analyser, som sammantaget visar på både mätbara och märkbara effekter av regionens insatser. Genom att synliggöra de mål som återfinns i ovanstående dokument kommer det övergripande uppdraget att bli tydligt, enklare att följa upp samt leda till ett mer sammanhängande sätt att arbeta för både politiken och tjänstepersonerna.

Nationella överenskommelser

Staten och Sveriges kommuner och regioner (SKR) upprättar årligen nationella överenskommelser för riktade statliga bidrag till regioner och kommuner. Det övergripande syftet med överenskommelserna är att möjliggöra satsningar på prioriterade områden samt att säkerställa en nationell samordning av arbetet. År 2022 omfattade överenskommelserna för regionens del totalt 536,5 mnkr. Utöver dessa medel erhöll regionen statliga bidrag som omfattar merkostnader för arbetet med covid-19 avseende testning, smittspårning, vaccination, skyndsamma transporter samt även medel för arbete mot våld i nära relationer, totalt 189,3 mnkr. I följande avsnitt ges en återrapportering av erhållna medel för 2022 samt en sammanfattning av innehållet i de överenskommelser som gäller för 2023.

God och nära vård

För 2022 erhöll regionen drygt 121 mnkr vilka har fördelats till olika insatser. Fortsatta satsningar har gjorts inom den digitala vården. Bland annat har Digitalen vidareutvecklats för triagering, egenvård och chatt-funktion. Under året har även en pilot startats inom Folkvandvården för möjlighet till digital kontakt. Även insatser för att utveckla förutsättningarna för vårdens medarbetare har genomförts, t ex utbildning till specialistundersköterska och anställning PTP-psykologer för att korta köerna för utredning. Tio läkare har anställts för bastjänstgöring (BT), en utökning av AT-läkare har skett liksom vidareutbildning för sjuksköterskor. Akutvårdsplatser har öppnats på akuten vid Sunderby sjukhus och ambulanssjukvården har förstärkts.

Vidare har åtgärder för att förflytta vård närmare befolkningen genomförts, exempelvis utökning av filialer och servicepunkter, breddning av diagnostisering vid glesbygds- och hälsocentraler genom patientnära analyser, prickmottagning för bedömning av hudförändringar och sömnapnéundersökningar i hemmet som startat vid Haparanda och Övertorneå hälsocentral. I Östra Norrbotten har Nära vård-team startat upp för att göra bedömningar och koordinera vård i hemmet. Teamen bemannas gemensamt mellan Region Norrbotten och aktuell kommun. Initiala rapporter visar att de nya arbetssätten har fallit väl ut.

2023

Överenskommelsen för 2023 omfattar totalt 6,4 mdkr varav Region Norrbotten får 128,1 mnkr. Regionens andel innebär en ökning med 6,6 mnkr jämfört med föregående år. Överenskommelsen består av fyra olika utvecklingsområden som alla syftar till att stödja utvecklingen av hälso- och sjukvården med särskild inriktning på den nära vården. Dessa utvecklingsområden är:

- Utvecklingen av den nära vården med primärvården som nav
- Goda förutsättningar för vårdens medarbetare
- Insatser inom ramen för Vision e-hälsa 2025
- Förstärkning av ambulanssjukvården

Jämlik och effektiv cancervård med kortare väntetider

Regionen erhöll 4,4 mnkr i överenskommelsen för 2022. Sedan 2022 är ett av kraven att 70 procent av alla nya cancerfall inom aktuella diagnoser ska utredas via ett standardiserat vårdförlopp (SVF), vilket regionen klarade. Ett mål är att 80 procent av dessa patienter ska gå igenom respektive vårdförlopp inom utsatta tidsgränser, vilket har varit svårt för många regioner att uppnå. Norrbotten klarade att hålla 50 procent av alla SVF inom ledtiderna, vilket kan jämföras med riket som helhet som ligger på 42 procent. Inom regionen användes medlen framförallt till produktionsökning, bland annat inom bild- och funktionsmedicin.

2023

Överenskommelsen omfattar totalt 556 mnkr varav regionen får en del, drygt 4,3 mnkr, baserad på befolkningens mängd. Den andra delen utgår från prestation och befolkningens mängd och kan uppgå till totalt 4,3 mnkr. Medlen ska användas till standardiserade vårdförlopp, satsningar inom barncancervården, prevention och tidig upptäckt av cancersjukdom, rehabilitering, palliativ vård, ”Min vårdplan” samt kompetensförsörjning och forskning. Flera insatser är en fortsättning på det arbete som har påbörjats under de senaste åren inom ramen för den nationella cancerstrategin.

Sammanhållen, jämlik och säker vård

Regionen erhöll 2,7 mnkr för personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp under 2022. Syftet med vårdförloppen för kroniska sjukdomar är att patienter ska uppleva en mer välorganiserad och helhetsorienterad process utan onödiga väntetider i samband med utredning och behandling. Under året användes medlen till fortsatt uppbyggnad och bemanning av den lokala nivån för kunskapsstyrning i regionen. Fyra GAP- och konsekvensanalyser har genomförts för att identifiera skillnader mellan godkänt personcentrerat sammanhållet vårdförlopp och befintliga arbetssätt i regionen.

2023

Överenskommelsen omfattar totalt 326 mnkr varav regionen får 1,5 mnkr.

Syftet är att skapa en jämlik och effektiv vård baserad på bästa tillgängliga kunskap. Medlen ska användas att förbereda verksamheterna för att genomföra personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp.

Förstärkta insatser för kvinnors hälsa och förlossningsvården

Regionen erhöll totalt 33,1 mnkr 2022. Medlen har använts till att förstärka bemanningen inom kvinno- och förlossningsvården, rekryterings- och utbildningsinsatser, förebyggande arbete och vård vid förlossningsskador samt för att säkerställa en sammanhållna vårdkedja.

2023

Överenskommelsen omfattar totalt 1,6 mdkr varav regionen får 42 mnkr. Syftet är att stärka vårdkedjan för graviditet och förlossning så att den är samordnad, med god personalkontinuitet och kompetens. Vidare ska eftervården utvecklas och insatser vidtas för att få en mer jämlik mödrahälsovård och förlossningsvård. Medlen ska också användas för insatser inom flickors och kvinnors hälsa och sjukdomar samt till att stärka tillgängligheten för mödrahälsovård och förlossningsvård på landsbygden.

Insatser inom området psykisk hälsa

Totalt fick regionen 25 mnkr. I detta ingår medel som regionen fick tillsammans med länets kommuner för länsgemensamma insatser, för regionens del 8,2 mnkr. Under 2021 togs en länsgemensam handlingsplan fram. Under 2022 genomfördes fyra länsdelsdialoger med båda huvudmännen och brukarorganisationerna. Lokala GAP-analyser genomfördes. Vidare genomfördes en kartläggning i en kommun, i samverkan med regionen, över hur många personer som har riskbeteende, riskbruk och samsjuklighet. Därefter påbörjades en pilot om samarbetet mellan huvudmännen för målgruppen. Piloten fortsätter under 2023.

2023

Överenskommelsen omfattar totalt drygt 1 640 mnkr varav regionen får 25 mnkr. Överenskommelsen innefattar även gemensamma medel med kommunerna, varav regionen erhåller knappt 8,2 mnkr. Fokus för överenskommelsen är att stärka första linjens vård och psykiatri för barn och unga, traumavård, utvecklat suicidpreventivt arbete, samsjuklighet, brukarmedverkan samt god, säker och kunskapsbaserad vård.

Ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården

Regionen erhöll drygt 34 mnkr i ersättning för 2022 och dessutom närmare 67 mnkr från en bonuspott. Överenskommelsen syftar till att regionen ska bedriva ett strategiskt tillgänglighetsarbete och förbättra sin väntetidstatistik. En mindre del av ersättningen i överenskommelsen var prestationsbaserad och regionen fick ersättning för:

- uppnådda mål inom områdena för medicinsk bedömning i primärvård inom 3 dagar

- minskning av de som väntat över 180 dagar i specialistsjukvården
- minskning av väntetider inom Barn- och ungdomspsykiatri (BUP).

En mindre pott, 36 mnkr, avsattes för att utveckla arbetssätt så att vård kan erbjudas i annan region än hemregionen, där tillgänglig kapacitet finns.

2023

Överenskommelsen omfattar drygt 2,9 mdkr varav 2,5 mdkr fördelas till regionerna baserat på uppfyllnadsgrad av prestationskraven som nämns ovan samt på befolkningens mängd. För Norrbottens del 10,4 mnkr. Medlen ska även bidra till genomförande av insatser i den regionala handlingsplanen eller vid behov revidera eller komplettera denna.

Hälso- och sjukvårdens arbete med civilt försvar

För 2022 fick varje region ett grundbelopp på 3,5 mnkr medan resterande medel fördelades utifrån befolkningsandel. Regionens andel var 2 procent vilket innebar cirka 8,5 mnkr. Planeringen för civilt försvar påverkades under 2022 av den genomförda omorganisationen inom Regionen. Detta har inneburit att inventering och planerade åtgärder inte har genomförts. I övrigt har arbetet omfattat planering, utbildning, kartläggning av verksamheten och samverkan med Socialstyrelsen, Försvarmakten och MSB har genomförts. Uppstart av projektgrupp för hantering av situationer med stort skadeutfall är påbörjad och ska leda till att regionen höjer sin förmåga inom surge capacity.

2023

Överenskommelsen för innevarande år omfattar drygt 405 mnkr varav grundbeloppet för respektive region är 6,5 mnkr och regionens tilldelning i relation till befolkningsandel 6,2 mnkr. Totalt uppgår tilldelningen till 12,7 mnkr för Norrbotten. Den ökade medelstillsdelningen beror huvudsakligen på det allvarliga säkerhetspolitiska läget. Totalförsvaret skar stärkas och återuppbyggnaden av det civila försvaret intensifieras. I det senare ingår hälso- och sjukvården som en viktig del.

Öka antalet AT-tjänster

För 2022 fick regionen 29,8 mnkr för att öka antalet AT-tjänster. Satsningen var prestationsbaserad. Under året utökades antalet AT-block från det planerade 51 till 56. För detta erhöll regionen ersättning för prestation över riksgenomsnittet, samt ytterligare en ersättning med anledning av en fördelning av medel mellan de regioner som utökade flest antal tjänster. Syftet med satsningen är att på sikt klara vårdens utmaningar med kompetensförsörjning.

2023

För 2023 tillsätter staten 252 mnkr för att utöka antalet AT-tjänster i regionerna. Medelstillsdelningen är prestationsbaserad och regionens andel beräknas bli 5 mnkr. En del av tilldelningen utgår från en bonuspott, vilken i dagsläget inte är känd.

Ökat antal vårdplatser

För att utöka antalet vårdplatser på länets sjukhus fick regionen 22 mnkr. Medlen var avsedda att användas bland annat för att anställa sjuksköterskor, läkare och annan vårdpersonal med syfte att skapa fler vårdplatser. Under 2022 användes medlen till att delfinansiera sommarförmånskostnader och kostnader för hyrpersonal på vårdavdelningar.

2023

I överenskommelsen 2023 omfattar den totala prestationsbaserade ersättningen 2 mdkr. Regionens andel beräknas kunna uppgå till minst 17,8 mnkr. För en del av beloppet är ett grundläggande krav att regionerna rapporterar vårdplatsdata till Socialstyrelsen. För att erhålla den andra delen ska regionerna kunna uppvisa förbättringar avseende överbeläggningar och utlokaliseringar. Bidragen utgår från befolkningsmängd.

Uppskjuten vård och covid-19 relaterad vård

Under 2021 och 2022 hade de flesta regioner ett ansträngt läge. Pandemin medförde att patienter fick sina planerade vårdbesök inställda eller uppskjutna. Under 2022 fick regionen knappt 48 mnkr för att hantera den uppskjutna vården. Därtill fick regionen ytterligare drygt 95 mnkr för att hantera den Covid-relaterade vården och det uppdämda vårdbehovet.

Äldreomsorg – teknik, kvalitet och effektivitet med den äldre i fokus

Överenskommelsen var ny för 2022 och huvuddelen av medlen var riktade till kommunerna. Regionens andel var knappt 18 mnkr och avsåg både 2021 och 2022. Överenskommelsen syftar till att nå målen för Vision e-hälsa 2025, bland annat genom att öka omsorgstagarnas självständighet och delaktighet med hjälp av digitalisering inom äldreomsorgen. För detta krävs förutsättningar att utveckla och implementera nya arbetssätt med digitala lösningar.

Bilagor

4. Månadsrapport februari 2023